PREDSTAVLJANJE PROJEKTA

VIZUALNE KOMUNIKACIJE U ZAŠTITI I UNAPREĐENJU MENTALNOG ZDRAVLJA DJECE I MLADIH

SVEUČILIŠTE U SPLITU, MULTIMEDIJALNA DVORANA

Impressum:

Izdavač:
Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
Služba za mentalno zdravlje

Za izdavača:
mr.sc. **Jasna Ninčević**, dr. med., spec. epidemiolog
Željko Ključević, dr. med., spec. psihijatar
Ivan Kovačević, dipl.ing. Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

Glavni urednik:
Željko Ključević, dr. med., spec. psihijatar

Voditeljica projekta: Plakati za dušu
Mirela Grbić, prof. defektolog, stručni suradnik

Recenzija:
doc. **Igor Čaljkušić** pročelnik Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije u Splitu
izv. prof . **Dejan Kršić**. Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije u Splitu
mr. spec. **Vedrana Ždero**, klinički psiholog, OŠ Stobreč
Marica Garmaz, prof .psihologije, OŠ Stjepana Ivičevića Makarska
Učenici odgojno-obrazovnih ustanova

Lektura i korektura:
Andrea Jović, studentica 5.g Filozofskog fakulteta U Splitu

Priprema, oblikovanje i tisak:
Marko Dragun, ing. stroj.
Elza Vukičević, mag.dizajna
Učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

Izdano: 150 primjeraka

Sva prava su pridržana. Nijedan dio ovog kataloga ne može biti objavljen ili umnožen u bilo kojem obliku ili na bilo koji način elektronički ili mehanički, bez prethodne suglasnosti izdavača i vlasnika autorskih prava.

ISBN: 978-953-56756-7-9
Split, veljača 2018.

Riječ urednika

Komunikacije mogu biti **verbalne** (korištenje riječima) i **neverbalne** (glasovni i ne glasovni aspekti ponašanja koji se događaju u socijalnoj interakciji slikama te osvještavaju određeni problem ili aktivnost). Vizualne komunikacije su neverbalne komunikacije kojom se uz pomoć likovnih elemenata i kompozicijskih načela poruka prenosi vizualno te čine 80% percepcije ljudskog bića. Komunikacija ne obuhvaća prenošenje misli, već poruke koje izmjenjujemo s javnosti ili pojedincima. To je proces razmjene informacija dogovorenim sustavom znakova. Vizualnom komunikacijom možemo prenositi emocionalna stanja i stavove. Na taj način reguliramo određena neprihvatljiva ponašanja te međuljudsku interakciju. Stimulacija kreativnog kod djece i mladih u ovom javno zdravstvenom projektu potiče proces simbolizacije i obrade libidnih i agresivnih impulsa u mašti i umjetničkoj ekspresiji. Tako im se sugerira aktivno sudjelovanje u ekspresiji i realizaciji vlastitih potreba i želja u kreativnoj obradi u odnosu na pasivne načine postizanja određenih ugoda koje mogu biti štetne i opasne u današnjem suvremenom društvu.

Stoga bogati opus plakata koji su nastali s ciljem zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja djece i mladih tijekom projektnih aktivnosti Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ iz projekta čiji je naziv sam po sebi simbolička igra riječi:„Plakati za dušu“, utječe i na sve nas. **Gledanje je proces, a viđenje interpretacija** pa se kompetencije trebaju aktivno učiti i savladavati jednako kao i druge vrste pismenosti, uključujući medijsku i emocionalnu. Univerzalni jezik vizualne komunikacije posjeduje estetsku i etičku dimenziju te stimulira intelekt. Jezik umjetnosti unapređuje osobnu, a time i društvenu interakciju i suradnju. Konačno, podjednako stimulira osjećaje i osigurava emotivno i duhovno ispunjenje.

Dobra vizualna komunikacija i njezina održivost sa širom javnosti važan je čimbenik uspjeha u svakodnevnom radu i razvoju na području zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja.

Voditelj Službe za mentalno zdravlje

Željko Ključević, dr.med., spec.psihijatar

Svit mora znat ovo triba stat, 2009.
(Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti); Info zona Split, Dječji dom Maestral podružnica Miljenko i Dobrila Kaštel Lukšić

I pad je let, 2010.
(Savjetovalište za djecu i mlade); NZJZ SDŽ, Fra Luje Maruna 2/1 Split

Moj cvijet za bolji svijet, 2010.
(Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti); Dom kulture Zvonimir Solin, OŠ Petra Perice Makarska, DV Cvrčak Solin, Srednja škola Ivan Lučić Trogir

Sve je u glavi, nešto i u nogama, 2011. (Svjetski dan mentalnog zdravlja); NZJZ SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Fra Luje Maruna 2/1 Split, SŠ Ivan Lučića Trogir

Mentalno zdravlje je poput neba PRETEŽNO VEDRO, 2012. (Svjetski dan mentalnog zdravlja); Gradska knjižnica Marka Marulića Split, OŠ Stobreč, OŠ Stjepana Ivičevića Makarska, Dom Maestral Split, podržnica Miljenko i Dobrila Kaštel Lukšić

NE ovisni ĐIR – škola stripa, 2013. (Mjesec borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti); Info zona Split, NZJZ-SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade Fra Luje Maruna 2/1 Split

Profesionalni izazovi – Kreativnost i nove strategije; 2013.
Zadar državni stručni skup, partnerstvo AZOO podružnica Split

Điraj zdravo!, 2013.
(Svjetski dan nepušenja), NZJZ SDŽ , Savjetovalište za djecu i mlade;Fra Luje Maruna 2/1 Split, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

Od prvog dana… – Samopoštovanje je najvažniji zadatak ranog djetinjstva, 2013.
(Svjetski dan zdravlja); Gradska knjižnica Marka Marulića Split, DV Cvrčak Solin, DV Marjan Split

Od prvog dana … 2013.
DV Cvrčak Solin, DV Marijan Split, Mirisi djetinjstva, stručno –znanstveni skup Dani predškolskog odgoja Splitsko-dalmatinske županije. Imotski, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, NZJZ-SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Vukovarska 46, Fra Luje Maruna 2/1

Ne pitam, slušam...!, 2013.
(Svjetski dan mentalnog zdravlja), Županijski stručni skup, suorganizacija AZOO podružnica Split; Obrtna tehnička škola Split, OŠ Stobreč, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

Zdravlje je kreativnost, kreativnost je zdravlje, 2014. (Svjetski dan mentalnog zdravlja), Regionalni stručni skup, suorganizacija AZOO podružnica Split; Multimedijalna dvorana Zdravstvene škole Split

Vrtuljak osjećaja – Izložba fotografija, 2014. (Hrvatski dan nepušenja); Atrij OŠ Sjepana Ivičevića Makarska, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

Od tijela do psihe, od igre do kreativnosti, 2014.
(Svjetski dan mentalnog zdravlja), Međužupanijski stručni skup, suoorganizacija AZOO podružnica Split; multimedijalna dvorana Zdravstvene škole Split

Jedan povezani svijet, 2014. (Svjetski dan samoubojstva); Savjetovalište za djecu i mlade NZJZ SDŽ, Fra Luje Maruna 2/1 Split , Klinika za dječje bolesti KBC Split, Poliklinika za djecu s teškoćama u razvoju Meje Split, Dječji dom Maestral Split

Slap ljubavi, 2015.
(Svjetski dan zdravlja), NZJZ- SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Fra Luje Maruna 2/1 OŠ braće Radić Bračević, Vrba

Poveži se bojom, približi se slikom, 2015.
(Svjetski dan mentalnog zdravlja)Dom kulture Zvonimir Solin, DV Cvrčak Solin, DV Calimero Split i Solin, Gradska knjžnica Solin

Dostojanstvo, 2015.
(Svjetski dan mentalnog zdravlja), COO Slava Raškaj Split, COO Juraj Bonači Split , NZJZ SDŽ/ Služba za mentalno zdravlje Savjetovalište za djecu i mlade , Fra Luje Maruna 2/1, OŠ Pojišan Split

Pitaj? Ne Skitaj!, 2015.
E-savjetovalište mladi za mlade (Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti); Županijsko stručno vijeće ŠPP-a; Obrtna tehnička škola Split; Zdravstvena škola Split, Škola likovnih umjetnosti Split, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, Promet d.o.o. Split, Art-studio Split

Ruka Spasa, 2015.
(Svjetski dan samoubojstva); NZJZ SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Fra Luje Maruna 2/1 Split, Dječji dom Maestral, KBC Split, Poliklinika za djecu s teškoćama u razvoju Meje, Split

Dokumentarni Pretežno vedro, premijera 2015. (Svjetski dan nepušenja); Kinoteka Zlatna vrata Split, Turističko-ugostiteljska škola Split, AZOO podružnica Split, Dječji dom Maestral, OŠ Stjepana Ivičevića Makarska , OŠ Stobreč, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, Škola likovnih umjetnosti Spli, Info zona Split

Poveži se bojom, približi se slikom, 2015. (Mjesec borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti); Muzej grada Splita, COO Slava Raškaj Split, COO Juraj Bonači Split, Turističko-ugostiteljska škola Split, Odgojno-obrazovne ustanove SDŽ, DV Calimero Split i Solin, DV Cvrčak Solin, AZOO podružnica Split

Zidovi nisu prepreke, 2015. (Mjesec dana borbe protiv ovisnosti,) NZ-JZ-SDŽ Vukovarska 46, Savjetovalište za djecu i mlade, Fra Luje Maruna 2/1, OŠ Primorski Dolac, Kreaktiva galerija Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, Škola likovnih umjetnosti Split

Pretežno vedro, 2016. Društvena igra (Hrvatski dan nepušenja), Gradska knjižnica Marka Marulića Split, OŠ Stobreč, HPPŠ-Split, Klinika za dječje bolesti KBC Split, Škola za dizajn grafiku i održivu gradnju Split

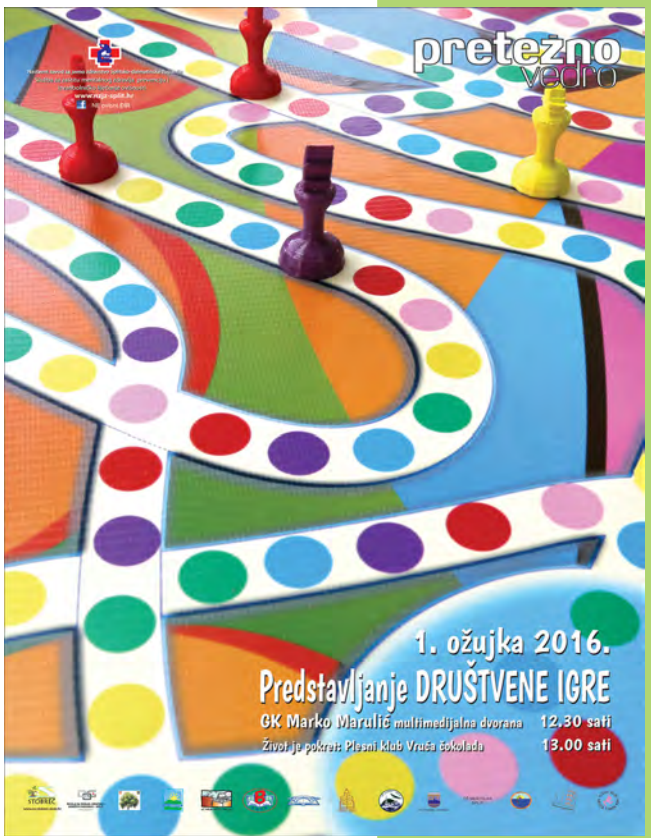

Zdrave ideje, 2016.
(Dani preventive) OŠ Stobreč, Škola likovnih umjetnosti, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split , NZJZ-SDŽ Vukovarska 46, Savjetovalište za djecu i mlade Fra Luje Maruna 2/1

NE ovisni ĐIR, Škola nepušenja, 2016.,
(Svjetski dan nepušenja); Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, NZJZ-SDŽ Vukovarska 46, Savjetovalište za djecu i mlade, Fra Luje Maruna 2/1 Split, Obrtna tehniča škola Split

Kako se kaže ne na tvom planetu, 2016.
(Mjesec borbe protiv ovisnosti); OŠ Primorski Dolac, Sveučilište u Splitu, Sveučilišna galerija Vasko Lipovac, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split

Zaštita i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih - Uloga javnozdravstvenih projekata, 2016.
predstavljanje knjige (Mjesec borbe protiv ovisnosti); Sveučilišna biblioteka Split, Svučilište u Splitu, OŠ Meje, HPPŠ- Split, Klinika za dječje bolesti KBC Split, AZOO podružnica Split, Klinika za psihijatriju KBC Split, NZJZ-SDŽ/Služba za mentalno zdravlje

Zdrave ideje, 2017. (Dani preventive), OŠ Žrnovnica, NZJZ-SDŽ, Vukovarska 46, Savjetovalište za djecu i mlade; Fra Luje Maruna 2/1 Split, Odgojno-obrazovne ustanove SDŽ

Čista srida, 2017.
(Hrvatski dan nepušenja) Izložba: Plakati za dušu, Atrij Škole za dizajn grafiku i održivu gradnju, III. Gimnazije Split ,MIO-c , Prirodoslovne škole, Graditeljsko- geodetske tehničke škole

Svaka minuta je važna, 2017. (Svjetski dan samoubojstva), NZJZ-SDŽ/Služba za mentalno zdravlje Vukovarska 46. Savjetovalište za djecu i mlade Vukovarska 44, Ministarstvo zdravstva

Pretežno vedro- Emocionalna pismenost 2017., (Mjesec borbe protiv alkoholizma) NZJZ-SDŽ/ Služba za mentalno zdravlje, Savjetovalište za djecu i mlade Vukovarska 44, OŠ Stobreč, OŠ Trilj, OŠ Trilj područna škola Košute, OŠ Žrnovnica, OŠ Strožanac, OŠ Brda, OŠ Meje, fra Filipa Lukasa Kaštel Stari, Tučepi, OŠ Stjepana Ivičevića Makarska, OŠ Kamešnica Otok, Ministarstvo zdravstva, Poliklinika za rehabilitaciju osoba sa smetnjama u razvoju Meje Split

Abeceda osjećaja, 2017. (Svjetski dan mentalnog zdravlja); OŠ Brda, NZJZ-SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Vukovarska 44, OŠ Brda, Škola za dizajn grafiku i održivu gradnju Split, Smotra ŠPP državni skup AZOO, Primošten, Ministarstvo zdravstva

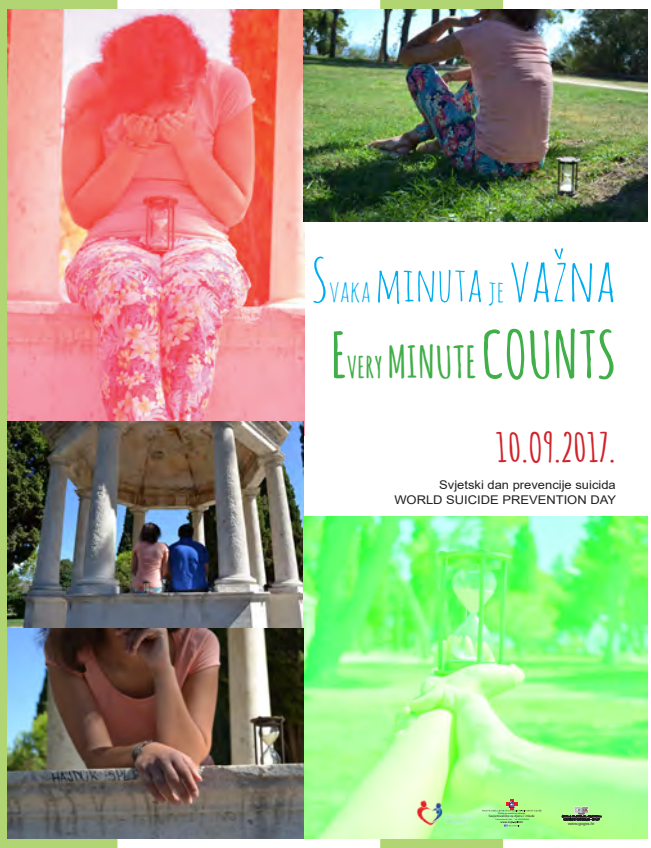

1. međuškolsko natjecanje iz emocionalne pismenosti

15.11.2017. | 11.30 h OŠ STOBREČ

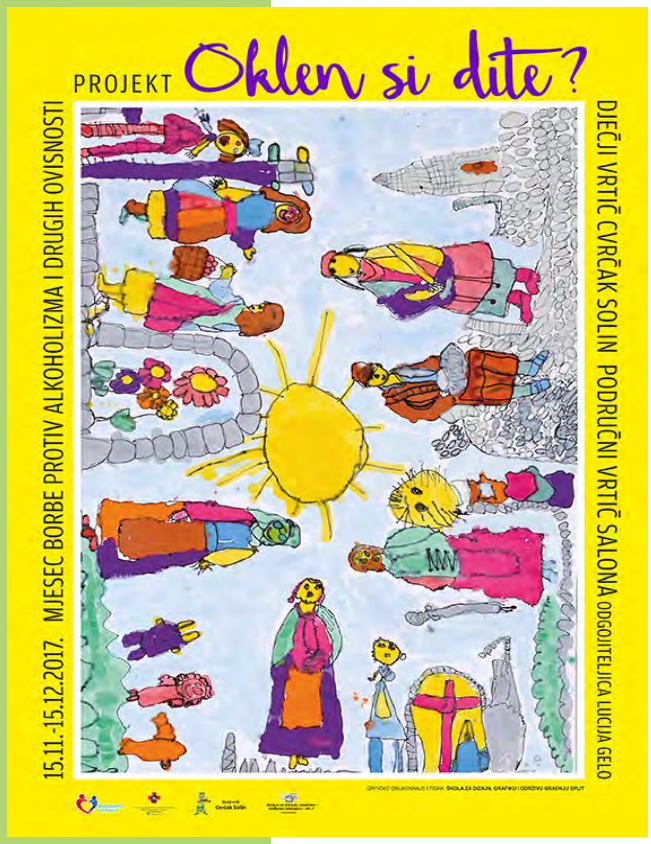

Razgovaraj-Lat*s talk, 2017.
(Svjetski dan zdravlja), Škola likovne umjetnosti, Split, Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, OŠ Žrnovnica, OŠ Stjepana Ivičevića Makarska, NZJZ-SDŽ Vukovarska 46, Savjetovalište za djecu i mlade, Fra Luje Maruna 2/1

Oklen si dite?, 2017.
(Mjesec borbe protiv ovisnosti), DV Cvrčak Solin, NZJZ-SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Vukovarska 44 Split, Dom Kulture Zvonimir, Galerija; Mirisi djetinjstva stručno-znanstveni skup Dani predškolskog odgoja Splitsko-dalmatinske županije Omiš ,Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, NZJZ-SDŽ, Savjetovalište za djecu i mlade, Vukovarska 44, Ministarstvo zdravstva

Iz komentara povodom projekta putujuće izložbe plakata pod nazivom "Plakati za dušu"

Izlagani plakati nastali su s ciljem zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja djece i mladih tijekom različitih projektnih aktivnosti Službe za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko dalmatinske županije, koja je i organizator projekta. Izložba je postavljena u različitim školama i te aktivnosti su prezentirane i na Facebook stranici NE ovisni ĐIR.

Projekt svakako smatramo veoma značajnim, kako zbog same tematike a iz rakursa dizajnerske struke još i više zbog upoznavanja učenika s medijem plakata te osnovnim karakteristikama i pravilima vizualnih komunikacija u javnom prostoru.

Mada se medij plakata spominje negdje u osnovnoškolskim programima hrvatskog jezika i književnosti te likovnog odgoja, primjetno je da novije generacije učenika — pa tako i oni koji pristupaju prijemnom ispitu na našoj Akademiji — sve slabije razumiju taj medij, prvenstveno stoga što se u suvremenim okolnostima veoma rijetko susrećemo s kvalitetnim primjerima plakata a okruženi su prvenstveno komercijalnim, često i trivijalnim radovima.

Od radova djece, učenika osnovnih škola svakako ne možemo očekivati radove koji bi ispunjavali sve formalne zakonitosti i tehničke zahtjeve plakata, no smatramo da učenike ovakav projektni zadatak potiće ne samo na formiranje vlastitog stava i izražavanje ideja o određenoj temi, nego i na ispitivanje i promišljenje načina kako određenu temu prezentirati vizualnim sredstvima, odnosno kako povezati tekstualnu i vizualnu poruku a da nije riječ o doslovnoj ilustraciji, pukom ponavljanju verbalne poruke neverbalnim sredstvima.

izv. prof . Dejan Kršić,. Odsjeka za dizajn vizualnih komunikacija Umjetničke akademije u Split

Putujuća izložba „Plakati za dušu“ našla je u školama svoje mjesto kao dio preventivnih aktivnosti u obilježavanju značajnih datuma poput Mjeseca borbe protiv ovisnosti, Dana preventive, Dana škole, a u nekim je školama postavljena i kao zasebna preventivna aktivnost. Svi prikazani plakati prenose poruku njihovih autora o važnosti očuvanja zdravlja. Naglašavaju i upozoravaju na važnost prepoznavanja osnovnih psiholoških potreba te nude putokaze i smjernice za sigurno odrastanje. „Dodana“ vrijednost izložbe u školi može se vidjeti i u njegovanju likovne kulture u školi, kao i obogaćivanju nastavnih sadržaja hrvatskog jezika.

Komunikacijsku ulogu plakata sagledavamo u kontekstu javnog (školskog) prostora i vremena u kojem je izložen. Djeca i mladi koji su sudjelovali u stvaranju plakata, a kojima su plakati ujedno bili i namijenjeni žive u svijetu interneta, društvenih mreža te lako dostupnih i brojnih, posebno multimedijalnih sadržaja. Plakati prikazani na ovoj izložbi nastajali su tijekom cijelog jednog desetljeća (2007. – 2017.), tijekom kojeg su se odvijale brze promjene u društvu, a posebno one na tehničkom planu.

„Najdraži“ plakat birali su učenici različitih dobnih skupina, od srednje školske dobi, preko rane do srednje i kasne mladenačke dobi, a iz različitih razvojnih obilježja i potreba proizlaze i različite implikacije za komunikaciju.

Mlađi učenici su najčešće izabirali plakate koji su simbolizirali potrebe ranog djetinjstva poput potrebe za sigurnošću i pripadanjem (privrženošću) te optimizam (plakati „Zagrli život“ i „Slap ljubavi“). Stariji učenici, posebno srednjoškolci, birali su plakate koje su povezivali s procesom odrastanja i osamostaljivanja poput plakata „I pad je let“, „Kako se kaže ne na tvom planetu“.

Izložba je pružila priliku da se u školi s učenicima, pa čak i s roditeljima, komunicira na novi, drugačiji način o poteškoćama u mentalnom zdravlju. Kaže se da slika vrijedi tisuću riječi, a mi bismo dodale kako su odabiri i obrazloženja učenika pokazali da je pri tome važno da na plakatima koji su namijenjeni djeci i mladima budu zastupljeni humor i prihvaćanje nesavršenosti.

mr. spec**. Vedrana Ždero**, klinički psiholog, OŠ Stobreč

Marica Garmaz, prof .psihologije, OŠ Stjepana Ivičevića Makarska

Što su rekli učenici…!

I pad je let… Svi možemo pogriješiti, kad padneš ustani iako je lakše pasti nego ustati..! (7. a) Slikovito je i inspirirajuće. I neuspjeh je mali korak prema uspjehu.(8. a) Sviđa mi se jer gleda stvari na pozitivan način i motivira čovjeka. (5. c) ". Sviđa mi se jer prenosi poruku da ako nešto pogriješiš ne znači da si sve pogriješio i da možeš to popraviti.

Jedan povezani svijet Povežimo se jer nije dobro biti usamljen…! Niti jedan čovjek na svijetu ne zaslužuje biti sam! (8.b) Ovaj plakat me podsjetio da smo svi jedinstveni. Nema veze to što smo drugačije rase ili vjere, važno je samo da smo međusobno povezani. Svatko zaslužuje jednaka prava. (7. a)

Pitaj..? Ne Skitaj...!, Razgovaraj se nekim kad ti je teško, podijeli svoj teret s drugima i to sve možeš lako i preko mobitela. (6. c)

Zagrli život. Ovaj plakat, me je potakao da volim svakoga, pogotovo one kojima je naša pomoć potrebna. (3. a), Svidio mi se jer smo sudjelovali u ovom projektu. (4. a)

Čista srida Ovaj nas plakat podsjeća na važnost stjecanja zdravih navika. Prestati pušiti je pogodak u sridu i jedna od najboljih stvari koje možete napraviti za svoje zdravlje. (7. b)

Čovjek nije otok Nitko ne može živjeti sam, život je ljepši kad se s nekim dijeli.(4.c)

Vrtuljak osjećaja Zbog grba Hajduka, omiljenog kluba, plakat poručuje da: "Sport spaja ljude. (8. a)

Kako se kaže ne na tvom planetu Slika na zabavan način prikazuje važnu temu vezanu za sve vrste ovisnosti. (7. b). Plakat je super jer uči djecu tome da znaju odbiti ono što je loše za njihovo zdravlje. (5. a)

Moj cvijet za bolji svijet izgleda kao da je ručno nacrtan. Na njega su se potpisala i neka djeca što znači da se i njima sviđa. Prenosi mi poruku da svi zajedno možemo učiniti velike stvari za naš svijet. (6. c)

Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije
Služba za mentalno zdravlje
www.nzjz-split.hr
NE ovisni ĐIR

Plakat (od njemačke riječi plak mrlja, krpica) je pisana, crtana, grafički umnožena obavijest nalijepljena ili izvješena na javnim mjestima. Sadržaj i tekst su usmjereni na što upadljivije djelovanje.

Ministarstvo zdravstva
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U SPLITU
SVEUČILIŠTE U SPLITU UMJETNIČKA AKADEMIJA
ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT www.gogss.hr
OSNOVNA ŠKOLA STOBREČ www.os-stobrec.skole.hr
OŠ STJEPANA IVIČEVIĆA Makarska www.os-slivicevica-ma.skole.hr